

İşrak Namazı Kuşluk Namazının Aynı Mıdır, Yoksa Ondan Ayrı Bir Namaz Mıdır?

عُودُ بِرِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ

Bazı kimseler, Tasavvuf yolunun yolcularını câhillik ile ithâm ederek, İşrâk ve Kuşluk namazı diye iki ayrı namaz olmadığını bunların aynı olduğunu iddiâ ederler. Evet, geçmişteki âlimlerin hemen hemen hepsi -böylesi bir karalamaya gitmeden- hakîkatin bu olduğunu, yani ikisinin bir namaz olduğunu söylerler. Ancak, aşağıda da geleceği üzere, **Hazret-i Ali** radiyellâhu anhu ve kerremellâhu vecchû efendimiz ile **İmâm Dârimî** (zımnen), **Hâfız Süyûtî** ve **Muhaddis Alî el-Müttakî** ise açıkça bunların iki ayrı namaz olduğu kanâatinde-olduklarını beyân etmektedirler.

Allâme Muhaddis Muhammed Zekeriya Kandehevî şöyle diyor:

Fakihlerin, muhaddislerin ve sülûk meşâyihinin kitâblarını mütalaa etmekle günâhlara mübtelâ olmuş şu kula zâhir olan bunların bir namaz olduğudur. Fakihler ve muhaddislere göre ilk vaktinin güneşin (bir mızrak boyu) yükselmesi, son vaktinin de zevâl vakti olduğu Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu vakitten değişik saatlerde bunu edâ ettiğiidir.

Sülûk (Tarîkat) meşâyihine göre ise o iki namazdır. Bu iki taneden birisi **İşrak** namazı diye isimlendirilir ki vakti güneşin doğ-masından ve kerahat vaktinin çıkışından itibaren gündüzün dörtte birine kadardır. İkincisi **Duha**/ kuşluk namazıdır ki, vakti gündüzün dörtte birinden zevâle kadardır.

Buna dâir en açık bür-hânlardan birisi de Seyyidü't-Taife Ali radiyallâhu anhu'dan Şemâil-i Tirmizî'de yapılan rivâyettir:

Tirmizî, (Hazret-i) **Ali** radiyal-lâhu anhu'dan şöyle rivâyet etmiştir:

☐Güneş burada (doğu tarafında), ikindi vaktinde burada (batıda) bulunduğu şekildeki gibi (ufuktan bir mızrak boyu yüksek) olunca, Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem iki rekat namaz kıldı. Güneş şurada (doğu tarafında), öğle vaktinde burada bulunduğu şekildeki gibi (zevâl yerinden batı tarafına olan uzaklığı kadar oradan doğu tarafında) olunca (güneş zevâlden/tam tepe noktasında olmasından yaklaşık bir mızrak boyu aşağıda, yani doğu yanında bulununca) da dört rekat namaz kıldı.)^[1]

Bu hadîs iki rekat ve dört rekatın iki ayrı namaz olduğu husûsunda bir **nass** gibidir.^[2]

Kuşluk namazının vaktine gelince... Ali radiyallâhu anhu, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in iki vakitte kuşluk kıldığını birinci vaktin güneş işrak vaktinde olduğu ve bir mızrak boyu miktarı yükseldiği zamanda kalkar iki rekat namaz kıldı. Bu namaz Nakşibendiyye sâdâtı meşâyihî-mızın katında **işrak namazı** diye isimlendirilmiştir. İkinci vakit, güneş iyice yayıldığı, semânın dörtte birinde olduğu zaman dört rekat

kıldardı.

İrâkî, bunu **Tirmizî**, **Nesâî** ve **İbnü Mâce** Hazreti Ali radiyallâhu anhu hadîsinden rivâyet etmişlerdir, dedi. [3] (**Kandehlevî'nin sözü bitti.**)

Muhaddis ve Fakîh Yûsuf el-Bennûrî rahimehullah da **Tirmizî Şerhi Me'ârifu's-Sünen**'de, Şeyhi **Enver Şâh el-Keşmîrî** rahime-hullah'dan, **Fukahâ** ve **Muhaddislere** göre bu iki namazın aslında bir namaz olduğunu, **Süyûtî** ve **Alîyyü'l-Muttakî**'nin ise iki ayrı namaz olduğu kanaatinde olduklarını aktardı. **Bennûrî** sonra da şöyle demiştir: Sûfîlerin çoğuna göre bunlar (Kuşluk ve İşrâk namazları) iki ayrı namazdırlar. **Dârimî** Sünen'inde **Duhâ Namazı** için müstakil bir başlık kullandığı gibi, **Gündüzün Evvelinde Dört Rek'at Namaz** şeklinde ayrı bir başlık da atmıştır. (**Dârimî**'nin) bu yaptığı, (O'nun şu) iki namazı ayrı namazlar kabûl ettiğini göstermektedir. [4] (**Yûsuf el-Bennûrî'den Nakil Bitti.**)

Böylece bir daha ortaya çıkmış oldu ki, Nakşibendî büyüklerimiz -kaddesellâhu ervâhahüm ve esrârehüm- hazarâtının ameli, -Fıkıh ve Hadîs âlimleri de dâhil- kâmil Mü'minlerin içinde Sünnet'e en çok uymakta olan bir ameldir. Hamdolsun...

وَمَلَّاهُ اللَّهُ عَالِي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَالِي آلِهِ وَصَحْبِهِ كُلِّمَا ذَكَرَهُ
الذَّاكِرُونَ وَغُفِّلَ عَنْ ذِكْرِهِ الْغَافِلُونَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ

[1] Aliyyü'l-Kârî, **Cem'ü'l-Vesâil fî Şerhi's-Şemâil**: 2/103

[2] Ali radiyallâhu anhu efendimizin şu sözünden onu duyan herkes tarafından bunların ayrı namazlar olduğu düşünmeden anlaşıldığı için **Zâhîrdir/açıktır** ve kesindir; bu yüzden iki namazın ayrı olduğunu anlatmak için söylenilip söylenmediği tam bilinmediğinden, ancak bunun için olma ihtimâlinin yüksek olduğundan "**Nass gibidir**" ifâdesi kullanılmıştır.

[3] Muhammed Zekeriyâ, **Lâmiu'd-Derârî 'Alâ Câmi'i'l-Buhârî**: 2/92

[4] **Yûsuf el-Bennûrî**, **Tirmizî Şerhi Me'âri fu's-Sünen**: 4/266